

ÇALIŞTAY SONUÇ RAPORU

2021

Yükseköğretimde
Pandemi Sonrası
Açık ve Uzaktan
Öğrenme Politikaları

TUBİTAK “1001 SOBAG COVID-19 Çağrısı” kapsamında desteklenen 120K270 numaralı “Yükseköğretimde Pandemi Dönemi Uzaktan Öğretim Uygulamalarının İncelenmesi ve Deneyimler Üzerinden Açık ve Uzaktan Öğrenme Politikası Önerilerinin Oluşturulması” isimli proje çerçevesinde 21 Aralık 2020 tarihinde Yükseköğretimde Pandemi Sonrası Açık ve Uzaktan Öğrenme Politikaları çalıştay etkinliği düzenlenmiştir. Bu rapor çalıştayın yapısını, işleyişini ve elde edilen sonuçları paylaşmak amacıyla hazırlanmıştır.

Raporu Hazırlayanlar

- Prof. Dr. Selçuk KARAMAN- Hacı Bayram Veli Üniversitesi
- Doç. Dr. Engin KURŞUN- Atatürk Üniversitesi
- Öğr. Gör. Münewer GÜNDÜZ- Atatürk Üniversitesi
- Öğr. Gör. Sinem KARABEY- Atatürk Üniversitesi
- Öğr. Gör. Yusuf Zafer Can UĞURHAN- Anadolu Üniversitesi
- Öğretmen - Mehmet YAVUZ- Milli Eğitim Bakanlığı

Yükseköğretimde Pandemi Sonrasına Yönelik Açık ve Uzaktan Öğrenme Politikaları Çalıştay Raporu, 2021. www.pandemiue.com/calistay adresinden alınmıştır.

KURULLAR

ONURSAL BAŞKAN	
Prof. Dr. Naci GÜNDOĞAN	Yükseköğretim Kurulu (YÖK) Yürütme Kurulu Üyesi

DÜZENLEME KURULU	
Prof. Dr. Selçuk KARAMAN	Hacı Bayram Veli Üniversitesi – Yürütücü
Doç. Dr. Engin KURŞUN	Atatürk Üniversitesi- Araştırmacı
Öğr. Gör. Münevver GÜNDÜZ	Atatürk Üniversitesi- Bursiyer
Öğr. Gör. Sinem KARABEY	Atatürk Üniversitesi- Bursiyer
Öğr. Gör. Yusuf Zafer Can UĞURHAN	Anadolu Üniversitesi- Bursiyer
Mehmet YAVUZ	Millî Eğitim Bakanlığı- Bursiyer

BİLİM KURULU/MODERATÖRLER	
Prof. Dr. Hasan KARAL	Trabzon Üniversitesi Rektör Yardımcısı
Prof. Dr. Levent ŞAHİN	İstanbul Üniversitesi- Rektör Yardımcısı
Prof. Dr. Halil İbrahim BÜLBÜL	Gazi Üniversitesi – Rektör Danışmanı
Prof. Dr. Alper Tolga KUMTEPE	Anadolu Üniversitesi- YÖK Uzaktan Öğr. Politikalar Kom. Üyesi
Prof. Dr. Nurettin ŞİMŞEK	Ankara Üniversitesi- YÖK Uzaktan Öğr. Politikalar Kom. Üyesi
Prof. Dr. Arif ALTUN	Hacettepe Üniversitesi – UZEM Müdürü
Prof. Dr. Selçuk KARAMAN	Hacı Bayram Veli Üniversitesi- YÖK Uzaktan Öğr. Politikalar Kom. Üy.
Prof. Dr. Tuncay YİĞİT	Süleyman Demirel Üniversitesi- YÖK Dij. Dön. Kom. Üyesi
Doç. Dr. Vehbi Aytekin SANALAN	Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi-Uluslararası İlişkiler Kor.
Doç. Dr. Muhammet Recep OKUR	Anadolu Üniversitesi- Rektör Danışmanı
Doç. Dr. Engin KURŞUN	Atatürk Üniversitesi- UZEM Müdürü
Doç. Dr. Sinan AYDIN	Anadolu Üniversitesi- AÖF Dekan Yardımcısı

RAPORTÖRLER	
Arş. Gör. Dr. Meva Bayrak KARSLI	Atatürk Üniversitesi
Öğretmen Bünyami KAYALI	Millî Eğitim Bakanlığı
Öğretmen Mehmet YAVUZ	Millî Eğitim Bakanlığı
Öğr. Gör. Dilara Arzugül AKSOY	Bayburt Üniversitesi
Öğr. Gör. Ebubekir KABA	Atatürk Üniversitesi
Öğr. Gör. Merve AYDIN	Trabzon Üniversitesi
Öğr. Gör. Münevver GÜNDÜZ	Atatürk Üniversitesi
Öğr. Gör. Sinem KARABEY	Atatürk Üniversitesi
Öğr. Gör. Şener BALAT	Bingöl Üniversitesi
Öğr. Gör. Yusuf Zafer Can UĞURHAN	Anadolu Üniversitesi

KURULLAR

KATILIMCILAR	
Ad Soyad	Görev/Deneyim
Prof. Dr. Ali Ekrem ÖZKUL	Alanya Hamdullah Emin Paşa Üniversitesi- Rektör
Prof. Dr. Adem BAŞIBÜYÜK	Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi-Rektör Yardımcısı
Prof. Dr. Bekir BULUÇ	Gazi Üniversitesi- Rektör Yardımcısı
Prof. Dr. Cumali ÖKSÜZ	Aydın Adnan Menderes Üniversitesi- Rektör Yardımcısı
Prof. Dr. Halil İbrahim OKUMUŞ	Karadeniz Teknik Üniversitesi- Rektör Yardımcısı
Prof. Dr. İbrahim Kaya	Anadolu Üniversitesi- Rektör Yardımcısı
Prof. Dr. Levent ŞAHİN	İstanbul Üniversitesi- Rektör Yardımcısı
Prof. Dr. Mustafa SÖZBİLİR	Atatürk Üniversitesi- Rektör Yardımcısı
Prof. Dr. Ramazan GÖKBUNAR	Celal Bayar Üniversitesi- Rektör Yardımcısı
Prof. Dr. Ömer DELİALIOĞLU	Orta Doğu Teknik Üniversitesi- YÖK Uzaktan Öğr. Politikaları Kom. Üy.
Prof. Dr. Cüneyt Orhan KARA	Pamukkale Üniversitesi- UZEM Müdürü
Prof. Dr. M. Barış HORZUM	Sakarya Üniversitesi- UZEM Müdürü
Prof. Dr. İhsan KALENDEROĞLU	Gazi Üniversitesi- Eğitim Öğretim Koordinatörü
Prof. Dr. Yalın Kılıç TÜREL	Fırat Üniversitesi- Teknik Bilimler MYO Müdürü
Prof. Dr. Halil YURDUGÜL	Hacettepe Üniversitesi- Bilgisayar ve Öğrt. Tek. Eğt. Bölümü
Prof. Dr. Murat KÖKSAL	Hacettepe Üniversitesi- Mühendislik Fakültesi Eğitim Koord.
Prof. Dr. Cafer Çelik	Atatürk Üniversitesi- AÖF Eski Yöneticisi
Prof. Dr. Hakan DAL	Anadolu Üniversitesi- AÖF
Doç. Dr. Esra Pinar UÇA GÜNEŞ	Eskişehir Teknik Üniversitesi- UZEM Müdürü
Doç. Dr. Mutlu Tahsin ÜSTÜNDAĞ	Gazi Üniversitesi- UZEM Müdürü
Doç. Dr. Fırat SARSAR	Ege Üniversitesi- UZEM Müdürü
Doç. Dr. Yasin ÖZARSLAN	Yaşar Üniversitesi- AUÖ Merkez Müdürü
Doç. Dr. Gökhan AKÇAPINAR	Hacettepe Üniversitesi- UZEM Müdür Yardımcısı.
Doç. Dr. Melike ARSLAN	Atatürk Üniversitesi- UZEM Müdür Yardımcısı
Doç. Dr. Nuri ÇAĞLAYAN	Akdeniz Üniversitesi- UZEM Müdür Yardımcısı
Doç. Dr. Sinan AYDIN	Anadolu Üniversitesi- AÖF Dekan Yardımcısı
Doç. Dr. Hale ILGAZ	Ankara Üniversitesi- UZEM Yöneticiliği
Doç. Dr. Müge ADNAN	Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi- UZEM Müdürü
Doç. Dr. Nilgün TOSUN	Trakya Üniversitesi- UZEM Yöneticiliği
Doç. Dr. Serkan YILDIRIM	Atatürk Üniversitesi- AÖF Ölçme Değerlendirme Koordinatörü
Dr. Öğr. Üyesi Mehmet Ali Ertürk	İstanbul Üniversitesi- Dekan Yardımcısı
Dr. Öğr. Üyesi Tülay GÖRÜ DOĞAN	Alanya Hep Üniversitesi- Enstitü Müdürü
Dr. Öğr. Üyesi Gürkan YILDIRIM	Bayburt Üniversitesi- UZEM Müdürü
Dr. Öğr. Üyesi Muhammet BERİGEL	Karadeniz Teknik Üniversitesi- UZEM Müdürü
Dr. Öğr. Üyesi Nuh YAVUZALP	Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi- UZEM Müdürü
Dr. Öğr. Üyesi Zafer Cömert	Samsun Üniversitesi- UZEM Müdürü
Dr. Öğr. Üyesi Emine ARUĞASLAN	Isparta Uygulamalı Bilimler Üniversitesi- Uzaktan Eğitim MYO Müdürü
Dr. Öğr. Üyesi Ertuğrul ERGÜN	Afyon Kocatepe Üniversitesi- Uzaktan Eğitim MYO Müdür Yardımcısı
Dr. Öğr. Üyesi Embiya ÇELİK	Atatürk Üniversitesi- UZEM Müdür Yrd.
Dr. Öğr. Üyesi Polat ŞENDURUR	Ondokuz Mayıs Üniversitesi- UZEM Müdür Yardımcısı
Dr. Öğr. Üyesi Arif Cem TOPUZ	Ardahan Üniversitesi- Bilgi İşlem Daire Başkanlığı
Dr. Öğr. Üyesi Güler KARAMAN	Atatürk Üniversitesi- Açık Ders Koordinatörü
Dr. Öğr. Üyesi Elif TAŞLIBEYAZ	Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi- Dijital Dönüşüm Ofisi Koord.

İÇİNDEKİLER

1.BÖLÜM: ÇALIŞTAY BİLGİLERİ

07

Çalıştayın amacı
ve yapısı

09

Çalıştay
Programı

10

Çalışma
Rehberi

11

Çalıştaydan
Görüntüler

2. BÖLÜM: POLİTİKA ÇERÇEVESİ

13

Yönetici Özeti

17

Özet Görseli

19

Uzaktan Eğitimde
Akreditasyon
Süreçlerinin İşletilmesi

22

Program açma
kriterlerinin
düzenlenmesi

25

Ölçme ve Değerlendirme
Süreçlerinin
İyileştirilmesi

28

Üniversiteler Arası
İşbirliklerinin
Güçlendirilmesi

31

Destek Hizmetlerinin
Artırılması ve
Çeşitlendirilmesi

34

Uzaktan Eğitim
Algısının Yönetilmesi

37

Uzaktan Eğitim
Merkezlerinin
Yapılanması

40

Uzaktan Eğitim
Usul ve Esaslarının
Güncellenmesi

43

Açık Ders
Malzemelerinin
Yaygınlaştırılması

46

Harmanlanmış Öğrenme
Uygulamalarının
Yaygınlaştırılması

49

Acil Durum Eylem
Planlarının Oluşturulması

ÇALIŞTAY BİLGİLERİ

1. BÖLÜM

Çalıştayın Amacı ve Yapısı

Küresel ölçekte yaşanmakta olan ve Dünya Sağlık Örgütü tarafından Pandemi olarak ilan edilen durum karşısında, 18 Mart 2020 tarihi itibarıyla yüz yüze eğitimlerin durdurulması eğitimlere uzaktan öğretim yoluyla devam edilmesi kararı verilmiştir (YÖK, 2020). Olağanüstü şartların zorunlu kıldığı uzaktan öğretim uygulamaları yükseköğretim kurumlarının yeterlik ve deneyimlerine göre farklılaşmakla birlikte bu süreçte belirli bir düzeyde öğrenme sürecinin kesintiye uğramadan sürdürüldüğü bilinmektedir. Bu sürecin öğretim teknolojileri açısından bir teknoloji geçiş/kabul süreci olarak incelenip teknik, pedagojik, içerik, insan kaynağı ve destek boyutlarında elde edilen deneyimlerin uzaktan öğretim konusunda yapılacak uygulamalara yön vermesine ihtiyaç vardır.

Bu ihtiyaçtan hareketle geniş bir araştırmacı ekibiyle “Yükseköğretimde Pandemi Dönemi Uzaktan Öğretim Uygulamalarının İncelenmesi ve Deneyimler Üzerinden Açık ve Uzaktan Öğrenme Politikası Önerilerinin Oluşturulması” isimli proje hazırlanmış ve TÜBİTAK “1001 SOBAG COVID-19 Çağrısı” kapsamında desteklenmiştir.

120K270 numaralı bu projenin hedeflerinden biri de pandemi döneminde oluşan uygulama yaklaşımları, deneyim, yeterlik ve beklentiler ile uzaktan eğitim alanındaki yenilikçi uygulamalardan hareketle Türk yükseköğretimi için açık ve uzaktan öğrenme için politika çerçevesi sunulmasıdır. Çalıştay, projenin bu hedefi doğrultusunda düzenlenmiştir.

Çalıştayın Amacı ve Yapısı

“Yükseköğretimde Pandemi Sonrasına Yönelik Açık ve Uzaktan Öğrenme Politikaları” isimli çalıştayda araştırma ekibinin moderatörlüğünde açık ve uzaktan öğrenme uygulamalarında çeşitli üniversitelerde ilgili alanda çalışan ve yönetici düzeyinde önemli deneyimleri bulunan öğretim üyelerinin katıldığı alt grup çalışmaları yer almaktadır. Çalıştayın genel yapısı şekilde gösterilmiştir.

Çalıştayın, içinden geçtiğimiz değişim döneminin dinamiklerini göz önünde bulundurarak uzaktan eğitimin önümüzdeki 10 yılının planlanmasına dayanak olacak somut önerilerin ortak akılla oluşturulmasına katkıda bulunması beklenmektedir.

Açılış, Proje /Çalıştay Tanıtım Sunumu

GRUP 1 Moderatör Prof. Dr. Levent Şahin Üyeler Prof. Dr. İbrahim KAYA Prof. Dr. Cafer ÇELİK Prof. Dr. Ramazan GÖKBUNAR Dr. Öğr. Üyesi Mehmet Ali ERTÜRK Raportör Arş. Gör. Dr. Meva BAYRAK KARSLI	GRUP 4 Moderatör Prof. Dr. Alper Tolga KUMTEPE Doç. Dr. Sinan AYDIN Üyeler Prof. Dr. Ali Ekrem ÖZKUL Prof. Dr. Hakan DAL Doç. Dr. Yasin ÖZARSLAN Dr. Öğr. Üyesi Embiya ÇELİK Raportör Öğr. Gör. Dilara Arzugül AKSOY	GRUP 7 Moderatör Doç. Dr. Vehbi Aytekin SANALAN Üyeler Prof. Dr. Adem BAŞIBÜYÜK Doç. Dr. Esra Pınar UÇA GÜNEŞ Dr. Öğr. Üyesi Arif Cem TOPUZ Dr. Öğr. Üyesi Gürkan YILDIRIM Raportör Öğr. Gör. Ebubekir KABA	GRUP 10 Moderatör Prof. Dr. Halil İbrahim BÜLBÜL Üyeler Prof. Dr. Bekir BULUÇ Prof. Dr. İhsan KALENDEROĞLU Doç. Dr. Mutlu Tahsin ÜSTÜNDAĞ Raportör Öğretmen Mehmet YAVUZ
GRUP 2 Moderatör Prof. Dr. Arif ALTUN Üyeler Prof. Dr. Ömer DELİALIOĞLU Prof. Dr. Murat KÖKSAL Doç. Dr. Gökhan AKÇAPINAR Raportör Öğr. Gör. Y. Zafer Can UĞURHAN	GRUP 5 Moderatör Prof. Dr. Tuncay YİĞİT Üyeler Doç. Dr. Nuri ÇAĞLAYAN Doç. Dr. Müge ADNAN Dr. Öğr. Üyesi Emine ARUGASLAN Raportör Öğr. Gör. Merve AYDIN	GRUP 8 Moderatör Doç. Dr. Engin KURŞUN Üyeler Prof. Dr. Yalın Kılıç TÜREL Doç. Dr. Fırat SARSAR Dr. Öğr. Üyesi Nuh YAVUZALP Dr. Öğr. Üyesi Tülay GÖRÜ DOĞAN Raportör Öğretmen Bünyami KAYALI	GRUP 11 Moderatör Prof. Dr. Selçuk KARAMAN Üyeler Doç. Dr. Serkan YILDIRIM Doç. Dr. Melike ARSLAN Dr. Öğr. Üyesi Güler KARAMAN Dr. Öğr. Üyesi Elif TAŞLIBEYAZ
GRUP 3 Moderatör Prof. Dr. Hasan KARAL Üyeler Prof. Dr. Halil İbrahim OKUMUŞ Dr. Öğr. Üyesi Muhammet BERİĞEL Dr. Öğr. Üyesi Polat ŞENDURUR Dr. Öğr. Üyesi Zafer Cömert Raportör Öğr. Gör. Şener BALAT	GRUP 6 Moderatör Prof. Dr. Nurettin ŞİMŞEK Üyeler Prof. Dr. Cumali ÖKSÜZ Prof. Dr. Halil YURDUGÜL Prof. Dr. M. Barış HORZUM Doç. Dr. Hale ILGAZ Raportör Öğr. Gör. Münevver GÜNDÜZ	GRUP 9 Moderatör Doç. Dr. Muhammet Recep OKUR Üyeler Prof. Dr. Cüneyt Orhan KARA Doç. Dr. Nilgün TOSUN Dr. Öğr. Üyesi Ertuğrul ERGÜN Raportör Öğr. Gör. Sinem KARABEY	

Grup Sunumları ve Değerlendirme / Kapanış

Çalıştay Programı

01

19.30 Açılış Konuşması:

Yükseköğretim Kurulunun Uzaktan
Öğretimdeki Yeniliklere ilişkin Yaklaşımı

Prof. Dr. Naci GÜNDOĞAN- YÖK Yürütme Kurulu Üyesi

02

19.45 Ön Bulguların Sunumu / Çalıştay Tanıtımı:

Prof. Dr. Selçuk KARAMAN

Çalıştay Düzenleme Kurul Başkanı

03

19.50 Çalıştay Oturumlarının Gerçekleşmesi

04

20.30 Grup Çalışmaları Sunumu

05

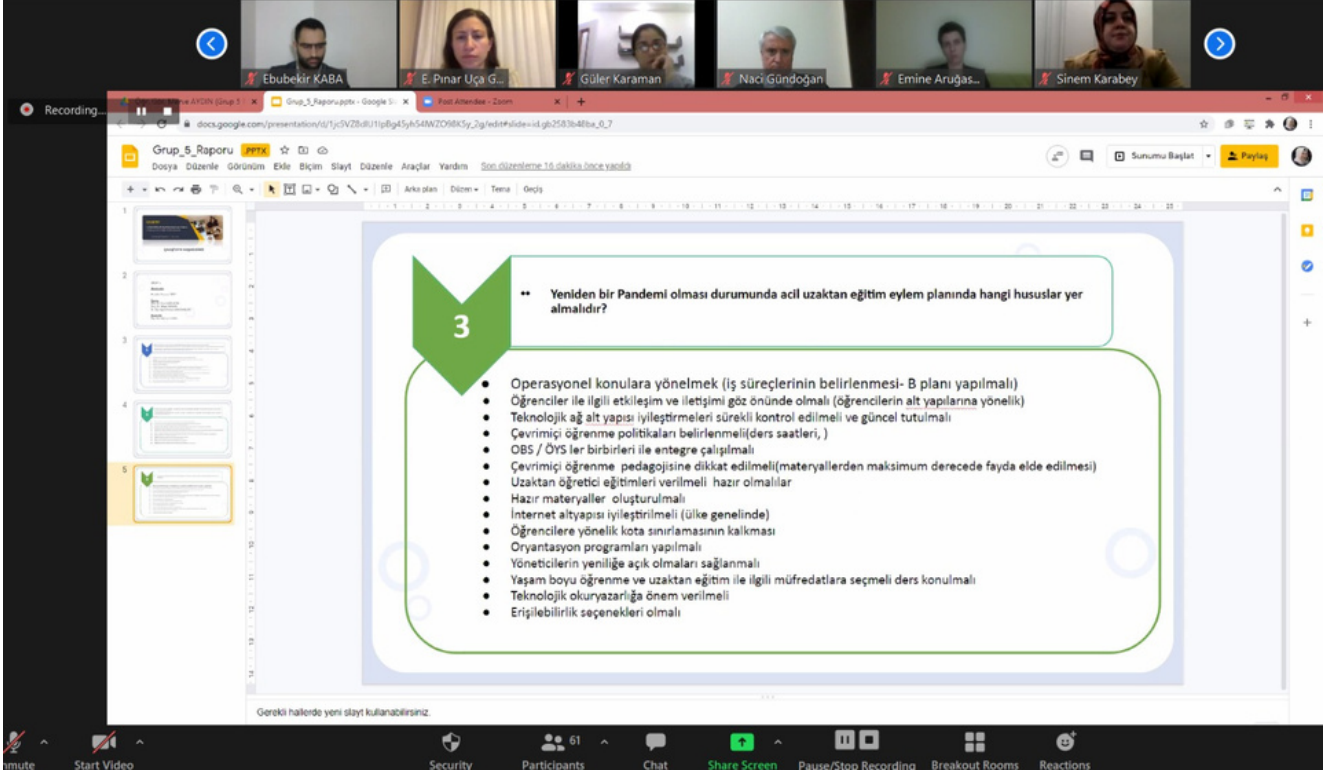
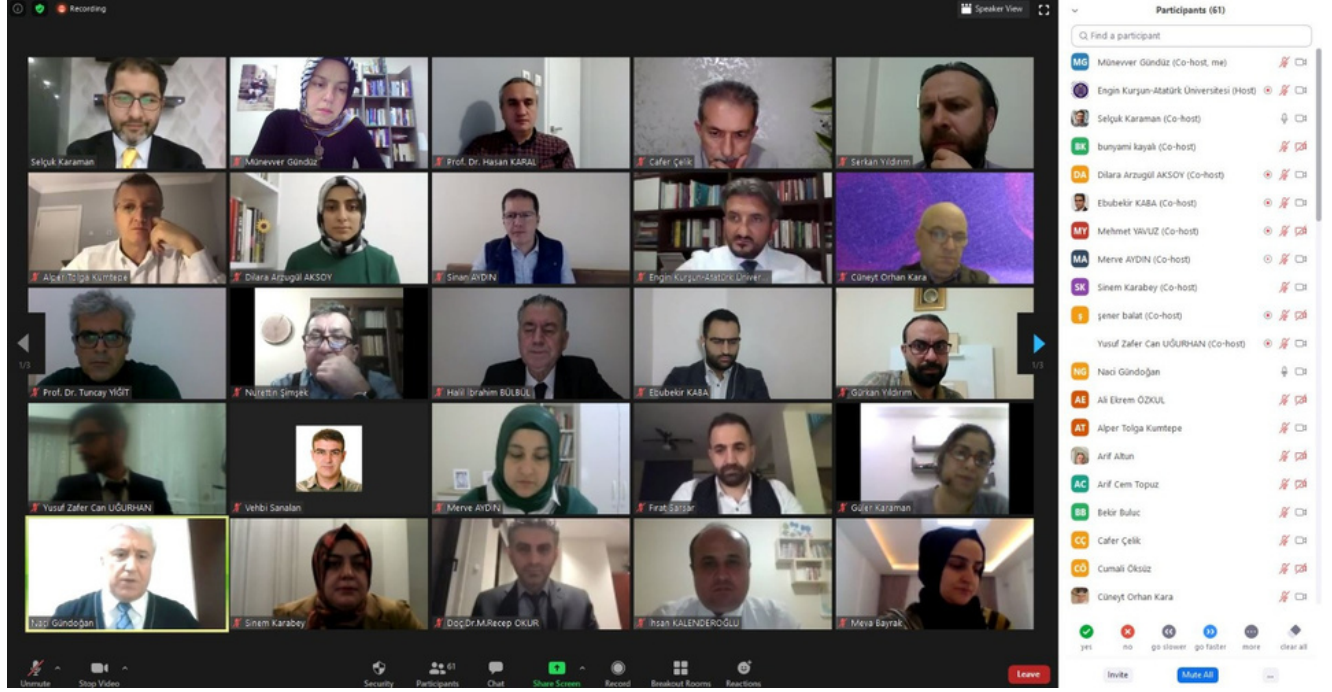
21.10 Kapanış

Çalışma Rehberi

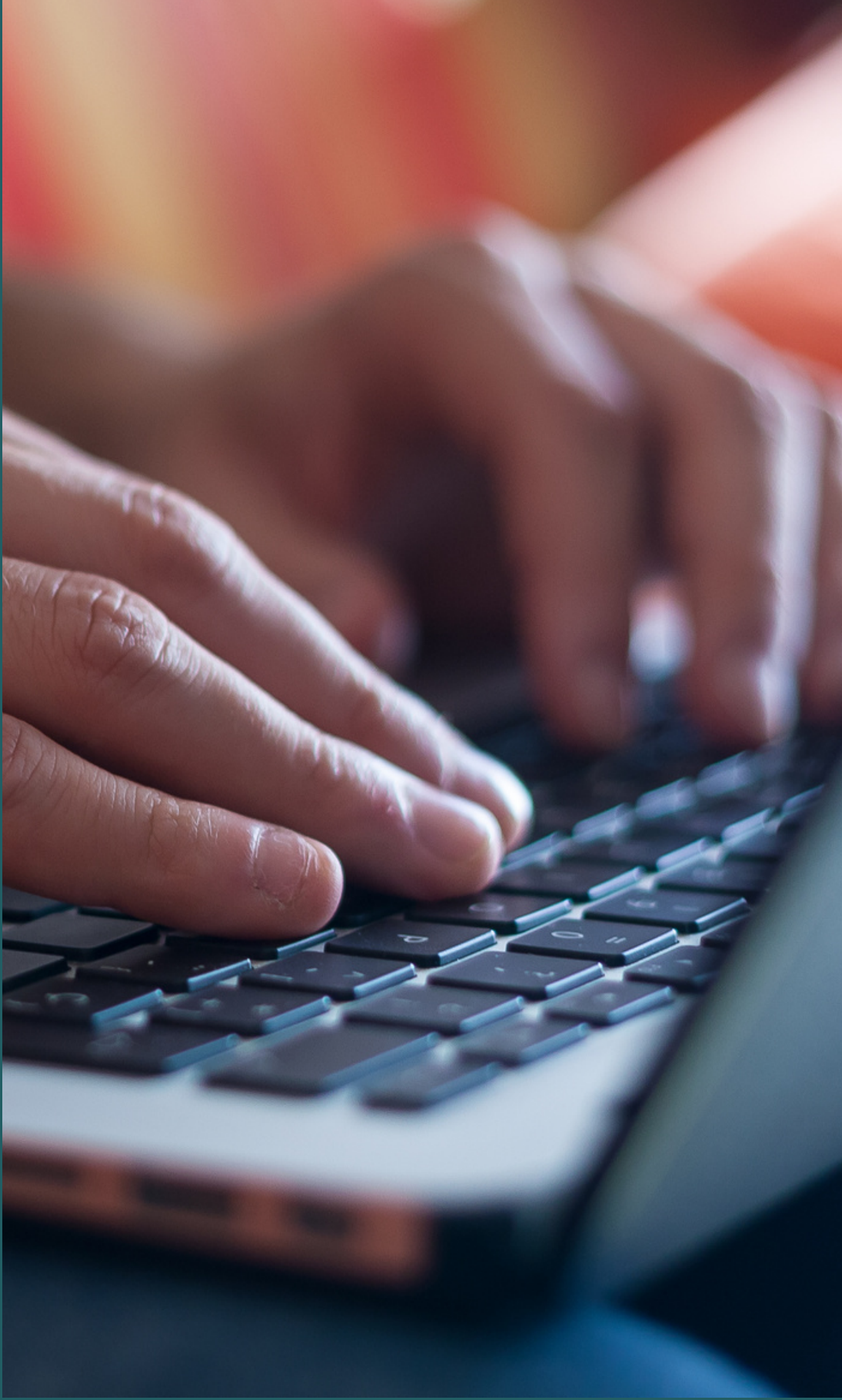
Çalıştay kapsamında alt gruplar için hazırlanan çalışma rehberi aşağıda gösterilmiştir.

19:50	Genel Giriş	1
19:55 20:05	Yükseköğretim Kurulu'nun yeni dönemde uzaktan eğitim vizyonu neleri içermelidir? <i>Program açma ve değerlendirme kriterleri, Uzaktan Eğitim Merkezi yapılanması, Lisansüstü programlarda uzaktan eğitim uygulamaları, Uzaktan eğitim işbirliği esnekliği, Uzaktan eğitim ders transferi, Açık ders, Yurt dışından Uzaktan eğitim dersi alma, Uzaktan eğitim akreditasyon vb.</i>	2
20:05 20:15	Üniversitelerin yeni dönem için uzaktan eğitim konusunda hedefleri ne olmalıdır? Bunun için atılması gereken adımlar nelerdir? <i>Uzaktan eğitim program açma, işbirliği, UE dersi, harmanlanmış öğrenme, materyal geliştirme, uzaktan öğreticilik destekleri vb.</i>	3
20:15 20:25	Yeniden bir Pandemi olması durumunda acil uzaktan eğitim eylem planında hangi hususlar yer almalıdır?	4
20:25 20:30	Genel değerlendirme Sunuma geçiş (Lütfen "Leave Room" seçeneği ile ana oturuma dönünüz)	5

Çalıştaydan Görüntüler

POLİTİKA ÇERÇEVESİ

2. BÖLÜM

Yönetici Özeti

Yönetici Özeti

“Yükseköğretimde Pandemi Sonrasına Yönelik Açık ve Uzaktan Öğrenme Politikaları” isimli çalıştayda araştırma ekibinin moderatörlüğünde çeşitli üniversitelerde açık ve uzaktan öğrenme uygulamalarında görev alan ve yönetici düzeyinde deneyimleri bulunan öğretim üyelerinin katıldığı alt grup çalışmaları yapılmıştır. Çevrimiçi olarak yapılan çalıştayda 34 üniversiteden katılan toplam 54 yönetici 11 alt gruba ayrılmış ve yeni dönemde yüksek öğretimde uzaktan eğitim vizyonunun kapsamı ve uzaktan eğitimde atılması gereken adımlara ilişkin öneriler üzerinde görüşler belirtmişlerdir. Ortaya konulan bu öneriler ortak bir oturumda sunulmuştur. Önerilerde ayrıca acil uzaktan eğitim eylem planına yer verilmiştir.

Açık ve Uzaktan Öğrenme Konusunda Atılması Gereken Adımlara İlişkin Öneriler

1-Uzaktan eğitimde merkez, program ve ders düzeyinde akreditasyon süreçlerinin işletilmesi, kurumların uzaktan eğitim kalite yönetim süreçlerinin izlemeleri için yönlendirilmesi ve ders akreditasyonlarına bağlı olarak farklı üniversiteden ders alma ve kredi transferi mekanizmalarının oluşturulması

2-Uzaktan program açma kriterlerinin net bir şekilde tanımlanması ve uluslararası programlara, üniversite ihtisasına uygun programlar ve teknik eleman yetiştiren programlara öncelik verilmesi

3- Üniversitelerde uzaktan eğitimde ölçme ve değerlendirme uygulamaları için süreç değerlendirmelerine ağırlık verilmesi ve değerlendirme yöntemleri, online sınav kuralları, uygulama becerilerinin değerlendirilmesi gibi boyutları içeren birim veya bölüm bazlı ölçme ve değerlendirme çerçevesinin oluşturulması ve paylaşılması

4-Uzaktan eğitimde üniversiteler arası işbirliğini sağlamak üzere “ortak program”, “ortak materyal havuzu”, “ortak sistemler” şeklindeki uygulamaların teşvik edilmesi, ders ve öğretim elemanı değişimleriyle ulusal ve uluslararası düzeyde etkili ve özgün uzaktan eğitim/harmanlanmış öğrenme modellerinin oluşturulması

Yönetici Özeti

5- Öğretim elemanlarına destek amacıyla öğretim yöntem ve teknikleri, dijital içerik geliştirme, ölçme ve değerlendirme, dijital okuryazarlık ve uzaktan eğitimin doğası gibi konularda eğitimlerin sürekli düzenlenmesi ve sertifikalandırılması, Öğrencilere verilecek destek hizmetleri konusunda ise teknik, akademik, psikolojik ve sosyo-kültürel boyutlarda desteklerin çeşitlendirilmesi ve birim bazlı destek hizmetleri şeklinde ayrı planlamalar yapılması

6- Uzaktan eğitim algısının iyileştirilmesi, uzaktan eğitimin etkisinin ve işleyişinin pandemi dönemindeki yapılandırılmamış uygulamalardan ibaret görülmemesi ve uzaktan öğreticiliğin bir uzmanlık olduğunun farkına varılması için üniversitelerin uzaktan eğitim vizyonu geliştirmeleri, yaşam boyu öğrenme uygulamalarını yaygınlaştırılmaları, uzaktan öğreticilik formasyonun yaygınlaştırılması ve sertifikalandırmanın teşviki yönünde çalışmalar yapılması

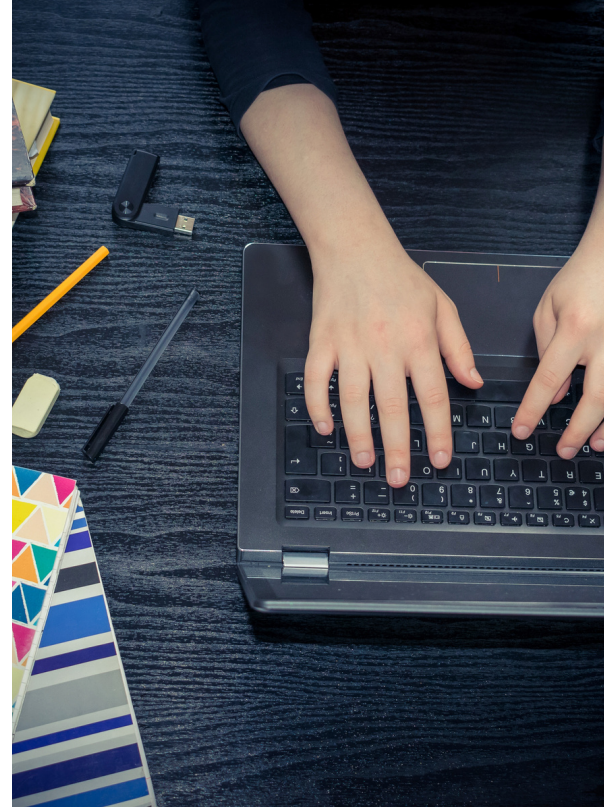
7- Uzaktan eğitim merkezlerinin yapılanmasının geliştirilmesi için üniversitelerde uzaktan eğitim merkezlerinin bir hizmet birimi olmanın yanı sıra AR-GE çalışması yapma ve insan kaynağı yetiştirme imkanı sunan enstitü benzeri bir akademik birime dönüştürülmesi, bünyesinde akademik personel istihdam edilmesi ve üniversitelerde uzaktan eğitim komisyon ya da koordinasyon kurullarıyla birimler arası eşgüdümün sağlanması

8-Uzaktan eğitim usul ve esasların iyileştirilmesi amacıyla uzaktan eğitim uygulamaları için kurumsal yeterlilikler ile bireysel rol ve sorumlulukların açık bir şekilde belirlenmesi, ve/veya üniversitelerin kendi uygulama esaslarını oluşturmaları, usul esaslarda uzaktan eğitim sistemlerin kullanımı ile canlı dersler ve ders içi paylaşımların kişisel verilerin korunması ve fikri mülkiyet haklarına uygunluğunun sağlanması konusunda açık rehberliğe yer verilmesi

Yönetici Özeti

9- Açık ders malzemeleri ve açık dersler konusunda, öğretim elemanlarının kurumsal açık ders sistemlerinde materyal paylaşımı için teşvik edilmesi, ders malzemelerinin öğretim programlara uyumlu bir şekilde belli kriterler gözetilerek hazırlanması ve sisteme yüklenmesi, sistemlerin entegre (ortak) çalışabilirliğin sağlanması, açık derslerin akredite edilebilmesi

10- Harmanlanmış öğrenme uygulamalarının yaygınlaştırılması amacıyla derslerin uzaktan eğitim teknolojileri ile desteklenmesi yoluyla harmanlanmış öğretime geçişin kolaylaştırılması, öğretim elemanlarının harmanlanmış öğretimi benimsemeleri ve kullanmaları yükselme ve atama kriterlerine dahil edilmesi gibi teşviklerde bulunulması, belli derslerin öğrenci tercihi göre uzaktan eğitim ya da yüz yüze sunulması

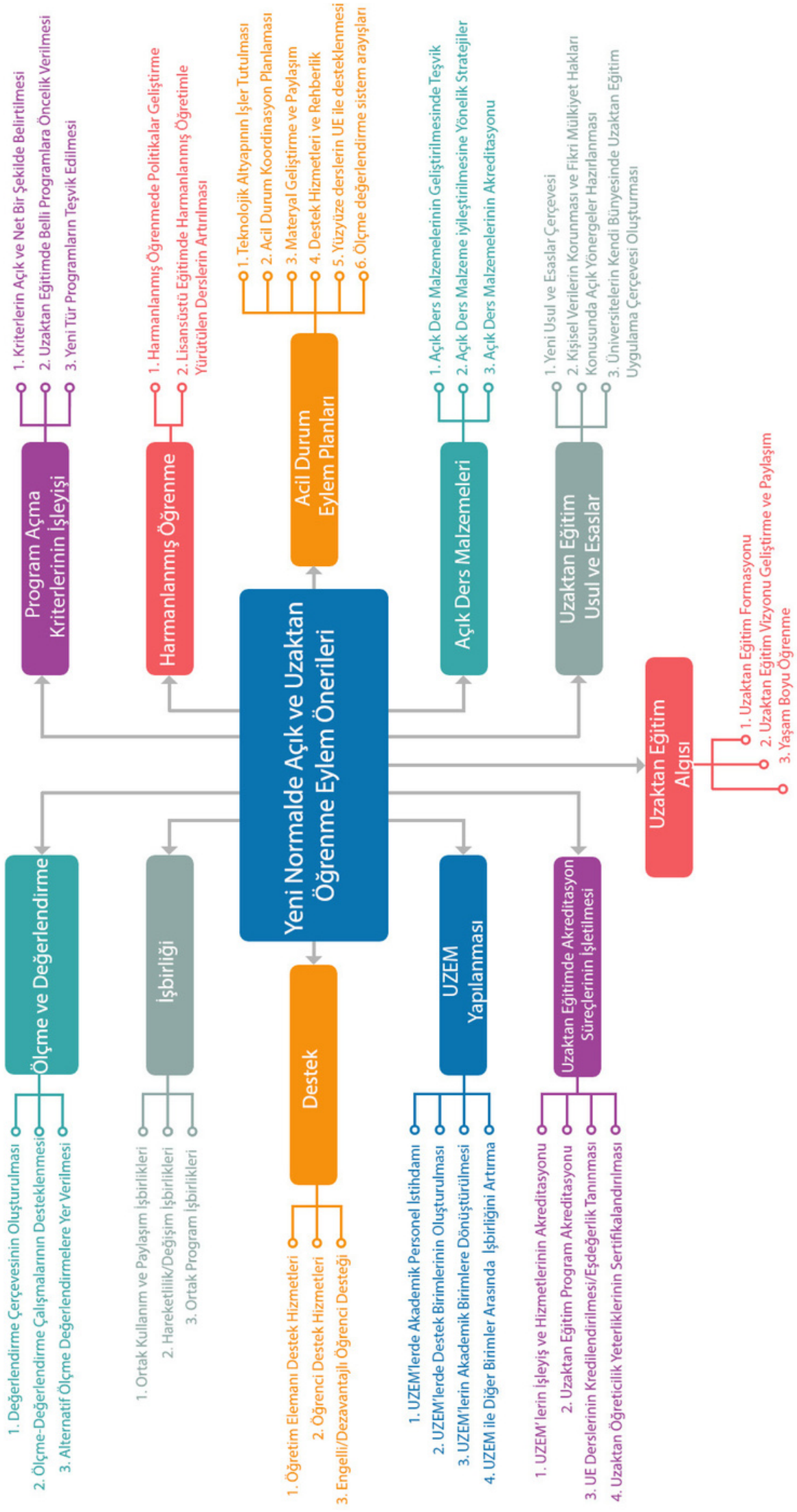
Acil Durum Eylem Planı Oluşturmaya Yönelik Öneriler

Pandemi veya deprem gibi durumlarda öğretimin kesintiye uğramadan uzaktan öğretim yoluyla sürdürülebilmesi amacıyla aşağıdaki çerçevede Acil Durum Eylem Planları önerilmektedir.

- 1- Uzaktan eğitimle ilgili sistemlerin teknolojik altyapısının entegre ve çalışır durumda olması ve kapasite artırım planlarının yapılması,
- 2- Etkili bir koordinasyon için acil durum uzaktan eğitim komisyonu ve diğer ekiplerin tanımlanması ve sorumluluklarının belirlenmesi, paydaşlarla iletişim yöntem ve kanallarının belirlenmesi,
- 3- Öğretim elemanlarının tüm derslerde bir destek ortamı olarak uzaktan eğitim sistemlerinden yararlanma ve ders tasarımlarında acil durumlar için B planlarını oluşturma konusunda yönlendirilmesi,
- 4- Öğretim elemanlarının dersleri için materyal geliştirme ve açık bir şekilde paylaşımının teşvik edilmesi, uygulamalı derslerde deney atölye vb. çalışmalarının video kayıtlarının alınması, açık ders malzemeleri havuzu altyapısının oluşturulması

Özet Görseli

Uzaktan Eğitimde Akreditasyon Süreçlerinin İşletilmesi

01

Uzaktan Eğitimde Akreditasyon Süreçlerinin İşletilmesi

Yöneticilerin pandemi sonrası uzaktan eğitim politikalarına yönelik önerilerinin ortaya çıkarıldığı odak grup görüşmelerinde hemen hemen tüm gruplarda uzaktan eğitimde akreditasyon süreçlerinin başlatılması önerisinde bulunulmuştur.

Akreditasyon başlığı altında yer alan her bir görüş analiz edildiğinde önerilerin dört alt grupta toplandığı görülmüştür.

- 1- Uzaktan eğitim merkezlerinin işleyiş ve hizmetlerinin akreditasyonu,
- 2- Uzaktan eğitim program akreditasyonu
- 3- Uzaktan eğitim derslerinin kredilendirilmesi / eşdeğerlik tanınması
- 4- Uzaktan öğreticilik yeterliklerinin sertifikalandırılması

Uzaktan eğitim merkezlerinin işleyiş ve hizmetlerinin akreditasyonunda daha çok organizasyonel düzeyde bir akreditasyonun olması gerektiği vurgulanmıştır. Uzaktan eğitim program akreditasyonu ise daha çok program açmada bir ön şart olarak ele alınmıştır. Uzaktan eğitimle verilen derslerinin ise özellikle üniversiteler arası ders/kredi transferi açısından önemli olduğu vurgulanmıştır.

Uzaktan Eğitimde Akreditasyon Süreçlerinin İşletilmesi

01

1- Uzaktan eğitim merkezlerinin işleyiş ve hizmetlerinin akreditasyonu

- Uzaktan eğitim merkezlerinin işleyiş ve hizmetlerinin akreditasyonu
- Uzaktan eğitim sürecine, YÖKAK'ın Uzaktan Eğitimde Kalite Güvencesi ve Ölçütleri
- Değerlendirme Rehberi'nde yer alan maddelerin entegre edilmesi,

2- Uzaktan eğitim program akreditasyonu

- Belirli kriterleri sağlayan üniversitelere uzaktan eğitim program açma izni verilmesi
- İHAK'larda akreditasyon sağlanarak AKTS ile ilişkilendirilmesinin yapılması,

3- Uzaktan eğitim derslerinin kredilendirilmesi / eşdeğerlik tanınması

- Derslerin uzaktan eğitime uygunluğunun değerlendirilmesine yönelik çalışmaların yürütülmesi,
- Ders temelli akreditasyon komisyonunun oluşturulması,
- Yurtdışında akredite olmuş üniversitelerle iş birliği yapılarak akreditasyon şartı koyulması neticesinde ders alınabilmesinin ve kredilendirilmesinin sağlanması,
- YÖK Dersleri Platformu'nda yer alan niteliksel derslere kredilendirmenin yapılması,

4- Uzaktan öğreticilik yeterliklerinin sertifikalandırılması

- Öğretim elemanlarına uzaktan öğretimde ders verme sertifika eğitimlerinin verilmesi ve sertifikaya sahip olanların ders vermeye hak kazanması,
- Uzaktan eğitim sürecinde gerekli olabilecek çeşitli uzmanlık alanlarına ilişkin sertifika programlarının hazırlanması,

Program Açma Kriterlerinin Düzenlenmesi

02

Program açma kriterlerinin düzenlenmesi

Yöneticiler ile yapılan Odak Grup görüşmelerinde 11 alt grubun tamamından öne çıkan boyut uzaktan eğitim programlarının açılması ile ilgili iyileştirmeler yapılmasıdır.

Ortaya çıkan görüşler analiz edildiğinde program açma boyutunda aşağıdaki öneriler vurgulanmıştır. Her bir görüşe ilişkin grup frekansı parantez içerisinde verilmiştir.

1- Kriterlerin açık ve net bir şekilde belirtilmesi

2-Uzaktan eğitimde belli programlara izin/öncelik verilmesi

3- Yeni tür programların teşvik edilmesi

Program açma kriterlerinin düzenlenmesi

02

1- Kriterlerin açık ve net bir şekilde belirtilmesi

- Altyapı standartları
- İçerik standartları (ilk 4 hafta içerik beklentiler)izleme faaliyetlerini

2-Uzaktan eğitimde belli programlara izin/öncelik verilmesi

- Üniversitelerin ihtisaslaşma alanlarına göre lisansüstü uzaktan eğitim programlarının açılması,
- Toplumsal ihtiyaçlara göre programların açılması

3- Yeni tür programların teşvik edilmesi

- Uluslararası programlar,Teknik eleman yetiştirmeye yönelik programlar
- Üniversite arası işbirliğini ve ders değişimini sağlayacak programlar
- Uzaktan tezli yüksek lisans ve doktora programları

UE Program yelpazesinin yabancı uyruklu öğrencilerin talep edecekleri uluslararası programlar ve özellikle teknik eleman / ara eleman yetiştirmeye yönelik programların açılması önerilmektedir. Ayrıca uzaktan eğitimde tezli lisansüstü programların açılabilmesi için gerekli şartların oluştuğu ifade edilmiştir.

Ölçme ve Değerlendirme Süreçlerinin İyileştirilmesi

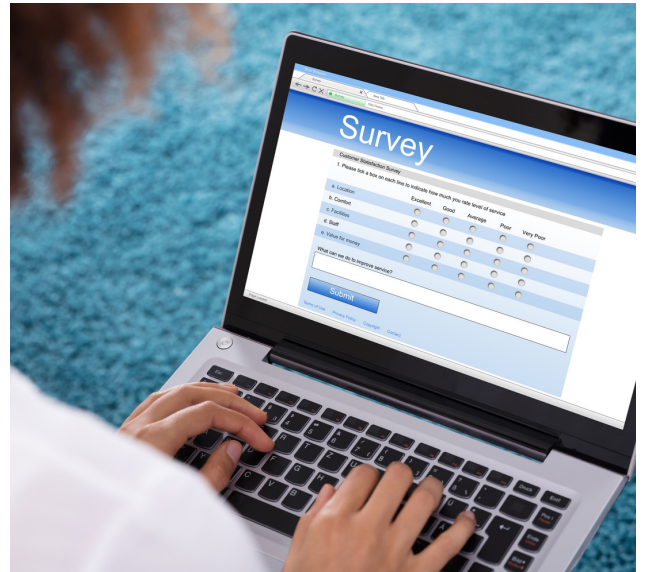
03

Ölçme ve Değerlendirme Süreçlerinin İyileştirilmesi

Yöneticilerin, ölçme ve değerlendirmenin öncelikli olarak ele alınması ve ölçme değerlendirme süreçlerinde iyileştirmeleri gerektiği konusunda görüş birliği içerisinde olduğu görülmüştür. Uzaktan ölçme değerlendirmenin doğası itibariyle tüm kaygıları giderici ve bütün dersler için uygulanabilir etkili bir çözümün bulunmaması yöneticilerin bu konudaki önerilerinin daha genel olduğu ve öneriler düzeyinde kaldığı görülmüştür.

Ölçme-değerlendirmeye yönelik öneriler değerlendirme çerçevesinin oluşturulması, ölçme değerlendirme konusundaki çalışmaların desteklenmesi ve alternatif ölçme değerlendirmelere yer verilmesi olarak aşağıda görüldüğü gibi 3 alt başlık altında toplanmaktadır.

- 1- Değerlendirme çerçevesinin oluşturulması
- 2- Ölçme değerlendirme konusundaki çalışmaların desteklenmesi
- 3- Alternatif ölçme değerlendirmelere yer verilmesi

Ölçme ve Değerlendirme Süreçlerinin İyileştirilmesi

03

1- Değerlendirme çerçevesinin oluşturulması

- Üniversite ölçeğinde
- Birimlere özgü

2- Ölçme değerlendirme konusundaki çalışmaların desteklenmesi

- Uygulama derslerinin değerlendirilmesi
- Sınav güvenliği ile ilgili kriterlerin belirlenmesi

3- Alternatif ölçme değerlendirmelere yer verilmesi

- Süreç içi aktivitelerin değerlendirilmesi
- Analiz sentez ve değerlendirmeye yönelik sorulara yer verilmesi

Üniversite ya da birim özelinde gözlemlenebilir, izlenebilir ve raporlanabilir ölçme-değerlendirme ile süreç yönetim-uygulama politikaları geliştirilerek bir değerlendirme çerçevesinin oluşturulması önerilmektedir. Öte yandan, ölçme değerlendirme konusundaki çalışmaların uygulama derslerinin değerlendirilmesi ve sınav güvenliğinin sağlanması açısından desteklenmesinin önemi vurgulanmıştır. Son olarak, süreç içi aktivitelerin değerlendirilmesi ve analiz, sentez düzeyinde sorular ile alternatif ölçme değerlendirme yaklaşımlarına uzaktan eğitim süreçlerinde yer verilmesi gerektiğine dikkat çekilmiştir.

Üniversiteler Arası İşbirliklerinin Güçlendirilmesi

04

Üniversiteler Arası İşbirliklerinin Güçlendirilmesi

İşbirliklerin ulusal ve uluslararası düzeyde, altyapı, proje, içerik, insan kaynağı ve program seviyelerinde ele alındığı görülmektedir. Bu bağlamdaki işbirliklerin çeşitlendirilmesi gerektiği ifade edilmektedir.

Bu bağlamdaki iş birliklerin kullanım ve paylaşım, hareketlilik/değişim ve program işbirliği olmak üzere 3 alt başlıkta toplandığı görülmektedir:

1- Ortak Kullanım ve Paylaşım
işbirlikleri

2- Hareketlilik/değişim işbirlikleri

3- Ortak program işbirlikleri

Üniversiteler Arası İşbirliklerinin Güçlendirilmesi

04

1- Ortak kullanım ve paylaşım işbirlikleri

- Altyapıya yönelik ortak AR-GE projeleri
- Yazılımlar
- Entegre yapıların kurulması
- İyi örnekler
- İçerik

2- Hareketlilik/değişim işbirlikleri

- Bir Öğretim Elemanının başka üniversitede ders vermesi
- Üniversiteler arası ders değişimi/kredilendirme ve ders tanıma işbirliği

3- Ortak program işbirlikleri

- Ulusal
- Uluslararası program
- Karma modeller

Ortak kullanım ve paylaşım işbirlikleri altında altyapı, iyi uygulamalar ve içerik gibi konulara yönelik işbirliklerinin arge-projesi, akademik etkinlik (çalıştay vb.) yoluyla gerçekleştirilebileceği vurgulanmıştır. Hareketlilik ve değişim işbirlikleri bağlamında insan kaynağı ve ders seviyesinde işbirliklerinin olması gerektiği önerilmektedir. Kurumların disiplinlerarası ulusal ve uluslararası düzeyde ortak program işbirliklerine gidebileceği de öne çıkan bir diğer işbirliği türü olarak karşımıza çıkmaktadır. Ortak programlarda üniversitelerin güçlü yanların ortaya konduğu karma modellerin işe koşulabileceği ifade edilmiştir.

Destek Hizmetlerinin Artırılması ve Çeşitlendirilmesi

05

Destek Hizmetlerinin Artırılması ve Çeşitlendirilmesi

Üniversiteler pandeminin olumsuz etkisini en aza indirmek ve yürütülen uzaktan öğretim faaliyetlerinin aksamadan yürütülmesi adına öğrencilere ve öğretim elemanlarına çeşitli destek faaliyetlerinde bulunmuşlardır. Bunların 3 alt başlıkta toplandığı görülmektedir:

1- Öğretim Elemanı Destek Hizmetleri

2- Öğrenci Destek Hizmetleri

3- Engelli/Dezavantajlı Öğrenci Destek Hizmetleri

Öğretim elemanlarına verilecek destek konusunda eğitimlerin öne çıktığı görülmektedir. Öğretim yöntem ve teknikleri, dijital içerik geliştirme, ölçme ve değerlendirme dijital okuryazarlık ve UE doğası konularına yer verilmesi önerilmiştir. Ayrıca bu eğitimlerin sürekli olması ve sertifikalandırılması üzerinde durulmuştur.

Destek Hizmetlerinin Artırılması ve Çeşitlendirilmesi

05

1- Öğretim Elemanı Destek Hizmetleri

- Uzaktan öğreticilik eğitimlerinin verilmesi
- Öğretim elemanlarının eğitimleri için bir politika ve yapılanma oluşturulması

2- Öğrenci Destek Hizmetleri

- Teknik Destek
- Akademik Destek
- Psikolojik/Motivasyonel Destek
- Sosyo-kültürel Destek
- Birim/bölüm bazlı destek

3- Engelli/Dezavantajlı Öğrenci Destek Hizmetleri

- Erişim (altyapı ve cihaz)
- Materyal
- Ortak ders

Öğrencilere verilecek destek hizmetleri konusunda teknik, akademik, psikolojik, sosyo-kültürel ve birim bazlı destek hizmetleri şeklinde öneriler ön plana çıkmıştır. Özellikle sosyo-kültürel destek hizmetlerinde öğrenci ve öğretim üyeleri arasında etkinlik saatleri ve ofis saatlerinin olması gerektiği ortaya çıkmıştır. Engelli ve dezavantajlı grupta olan öğrenciler için de altyapı ve cihaz, multimedya materyal desteklerinin sunulmasının önemi üzerinde durulmuştur. Destek hizmetleri sunulurken öğrenciler ve birimler arasında yaşanan problemleri kısa sürede çözecek birim bazlı destek personellerinin görevlendirilmesi gerektiği vurgulanmıştır.

Uzaktan Eğitim Algısının Yönetilmesi

06

Uzaktan Eğitim Algısının Yönetilmesi

Yöneticilerin uzaktan eğitimin bir disiplin olarak farkında olunması, etkisinin ve işleyişinin pandemi dönemindeki yapılandırılmamış uygulamalardan ibaret görülmemesi ve uzaktan eğitim programlarının nitelik algısının yönetilmesi bağlamındaki öneriler uzaktan eğitim algısı başlığı altında değerlendirilmiştir. Bu kapsamda 3 kategori aşağıdaki gibidir.

- 1- Uzaktan eğitim formasyonu
- 2- Uzaktan eğitim vizyonu geliştirme ve paylaşım
- 3- Yaşam boyu öğrenme

Uzaktan eğitim algısı kapsamında elde edilen hususlardan biri olarak uzaktan eğitim formasyonunun sağlanmasında, doktora eğitimi alan kişilerin temel uzaktan eğitim dersi almasının bir zorunluluk olması gerektiğine dikkat çekilirken uzaktan eğitim verilmesine yönelik öğreticilerin de teşvik edilmesi gerektiği dile getirilmiştir. Bununla birlikte, bireyselleştirilmiş eğitimin altı da çizilerek bu hususta uyarlanabilir ortamların kullanılması gerektiği vurgulanmıştır.

1- Uzaktan eğitim formasyonu

- Doktora eğitimi alan kişiler için temel uzaktan eğitim dersini almasının zorunlu olması,
- Uzaktan eğitim verilmesine yönelik öğretmenlerin teşvik edilmesi,
- Uyarlanabilir ortamlar aracılığıyla bireyselleştirilmiş eğitim uygulamalarının teşvik edilmesi.

2- Uzaktan eğitim vizyonu geliştirme ve paylaşım

- Uzaktan eğitimin kaliteli bir şekilde devam ettirilmesini sağlayacak kısa, orta ve uzun vadeli amaç ve hedeflerin oluşturulması,
- Uzaktan eğitim algısının güçlendirilerek normal öğretim sürecinin bir parçası olarak değerlendirilmesi,
- Açık ve uzaktan öğretim programlarının itibarlarını artırmaya yönelik çalışmaların gerçekleştirilmesi,
- UZEM birimi çerçevesinde diğer birimlerle işbirliği yapılarak tanıtım çalışmalarının yapılması.

3- Yaşamboyu öğrenme

- Yaşam boyu öğrenme felsefesi bir politika haline getirilip yaygınlaştırılması,
- Yaşam boyu öğrenme ve uzaktan eğitim ile ilgili müfredatlara seçmeli dersler konulması,
- Güncel teknoloji temelli okuryazarlık eğitimlerinin yaşam boyu öğrenme bağlamında sürekliliğinin sağlanması.

Uzaktan eğitim vizyonu açısından uzaktan eğitimin kaliteli bir şekilde sürdürülebilirliğini sağlamak adına kısa, orta ve uzun vadeli amaç ve hedeflerin oluşturulması belirtilmiştir. Böylelikle uzaktan eğitim algısının güçlendirilmesine ve itibarının artırılmasına yönelik çalışmaların gerçekleştirilerek uzaktan eğitimin normal öğretim sürecinin bir parçası olması gerektiği ifade edilmiştir. Burada da UZEM birimi ile diğer birimlerin işbirliğine odaklanılarak tanıtım çalışmalarının yapılması gerektiğini dile getirilmiştir. Son olarak, yaşam boyu öğrenme felsefesinin bir politika haline getirilmesi, uzaktan eğitim ile ilgili müfredatlara seçmeli derslerin konulması ve güncel teknoloji temelli okuryazarlık eğitimlerinin yaşam boyu öğrenme hususunda sürekliliğin sağlanması gerektiğinin altı çizilmiştir.

Uzaktan Eğitim Merkezzlerinin Yapılanması

07

Uzaktan Eğitim Merkezlerinin Yapılanması

Uzaktan eğitim faaliyetlerinin etkili bir şekilde yürütülmesi için ifade edilen görüşler içerisinde grupların büyük bir kısmında uzaktan eğitim yapılanması ve koordinasyonuna değinilmiştir. Uzaktan Eğitim yapılanması kapsamındaki öneriler aşağıdaki başlıklarda gruplandırılmıştır.

- 1- UZEM'lerde akademik personel istihdamı
- 2- UZEM'lerin akademik birimlere dönüştürülmesi
- 3- UZEM ile diğer birimler arasındaki işbirliğinin güçlendirilmesi
- 4- UZEM'lerde destek birimlerinin oluşturulması

En yoğun önerilerin yapıldığı konulardan biri olan UZEM yapılanmasında dört ayrı başlık yer almaktadır. Bunlar incelendiğinde özellikle insan kaynağının niceliğinin ve niteliğinin artırılmasına yönelik stratejilerin yer aldığı söylenebilir. UZEM'lerde personel istihdamının öğretim üyesi kadro tahsisi ve görevlendirme olmak üzere iki yöntemle uygulanabileceği görülmektedir. Personel istihdamı ile yakından ilişkili olan bir diğer alt başlık ise UZEM'lerin akademik birimlere dönüştürülmesidir. Bu sayede insan kaynağı yetiştirilebilecek ve merkezin misyonlarından biri olan araştırma geliştirme çalışmaları da yapılabilir.

Uzaktan Eğitim Merkezlerinin Yapılanması

07

1- UZEM'lerde akademik personel istihdamı

- Öğretim Üyesi Kadro tahsisi
- Görevlendirme teşviği

2- UZEM'lerin akademik birimlere dönüştürülmesi

- AR-GE olanaklarının artırılması
- İnsan kaynağı yetiştirme

3- UZEM ile diğer birimler arasındaki işbirliğinin güçlendirilmesi

- Bilgi işlem,
- Akademik birimler (Fakülte, enstitü vb.),
- Komisyon ve kurulların oluşturulması,
- Yönetim kurullarında UZEM temsiliyeti,
- Bilişim hukuku konusunda kalifiye personellerden destek

4- UZEM'lerde destek birimlerinin oluşturulması

- Eğitimler
- Destek performanslarının izlemesi
- Destek talepleri analiz edilmeli

Önerilerin yoğun olarak yapıldığı alt başlıklardan biri UZEM'lerle diğer birimler arasındaki iş birliğinin güçlendirilmesidir. Bu bağlamda özellikle bilgi işlem ve akademik birimlerle UZEM arasındaki koordinasyonun sağlanmasının önemi vurgulanmıştır. Bu iş birliğinin diğer ayağı ise UZEM yetkililerinin üniversite yönetim komisyon ve kurullarındaki temsiliyeti yoluyla sağlanmasıdır. Son olarak UZEM'lerde destek birimlerinin oluşturularak destek personellerin eğitilmesi, sağlanan destek hizmetlerinin izlenmesi ve destek taleplerinin analiz edilerek hizmet alanların ihtiyaçlarının karşılanması önemine dikkat çekilmiştir.

Uzaktan Eğitim Usul ve Esaslarının Güncellenmesi

08

Uzaktan Eğitim Usul ve Esaslarının Güncellenmesi

Uzaktan eğitim usul ve esaslarına yönelik YÖK'ün belirlediği usul ve esaslar yeniden gözden geçirilmesi, acil durum/pandemi dönemi uzaktan eğitim usul ve esaslarının oluşturulması ve üniversitelerde daimi uzaktan eğitim bilim kurullarının yapılandırılmasına yönelik konuların ön plana çıktığı tespit edilmiştir. Uzaktan Eğitim Usul ve Esaslar kapsamındaki öneriler aşağıdaki başlıklar altında gruplandırılmıştır.

1- Yeni Usul ve Esaslar

2- Kişisel verilerin korunması ve fikri mülkiyet hakları konusunda açık yönergeler hazırlanması

3- Üniversitelerin kendi bünyesinde Uzaktan eğitim uygulama çerçevesi oluşturması

Uzaktan eğitim usul ve esaslar kapsamında YÖK'ün belirlediği usul ve esaslar çerçevesinin yeniden yapılandırılması gerektiği dile getirilmiştir. Özellikle mevcut usul ve esaslarda yer alan tanımların genişletilmesi ve her paydaşa yönelik tanımlamaların ve yeterliliklerin ayrıntılı olarak yapılması önerilmiştir. Özellikler süreçte görev alacak öğretim elemanlarının yeterliliklerinin (akademik, teknik, pedagojik) usul ve esaslarda net olarak tanımlanması üzerinde durulmuştur.

Uzaktan Eğitim Usul ve Esaslarının Güncellenmesi

08

1- Yeni Usul ve Esaslar Çerçevesi

- Uzaktan eğitimde yer alan tüm paydaşların rol, sorumluluk ve yeterliliklerin açık bir şekilde tanımlanması
- Uzaktan eğitim faaliyetleri için asgari kurumsal kriterlerin belirlenmesi
- Süreçte yaşanan sorunlar ve belirgin olmayan süreçlere yönelik bilgilendirme ve yönetmelikler çıkarılması
- Acil uzaktan eğitim ile uzaktan eğitim uygulama farklılıklarının yansıtılması

2- Kişisel verilerin korunması ve fikri mülkiyet hakları konusunda açık yönergeler hazırlanması

- Fikri mülkiyet haklarını koruma ve bu haklara riayet konusunda açık yönergeler oluşturulması
- Öğrenci ve öğretim elemanı için ders içi gizliliği koruma sorumluluklarının belirlenmesi
- Uzaktan eğitim sistemlerinin kullanımında kişisel verilerin güvenilirliği ile ilgili standartların oluşturulması

3- Üniversitelerin kendi bünyesinde Uzaktan eğitim uygulama çerçevesi oluşturması

- YÖK'ün belirlediği yönergeler kapsamında Uzaktan eğitim uygulama esaslarının hazırlanması
- Uzaktan öğretim çerçevesinin paydaşlarla paylaşılması

Mevzuatta acil durum/pandemi dönemlerine özgü uygulamalar ile uzaktan öğretim uygulamalarının farklılıklarının ortaya konmasının önemi üzerinde durulmuştur. Üniversitelerin de kendi bünyelerinde uzaktan öğretim uygulama esasları oluşturmaları ve üniversite içi uzaktan öğretim koordinasyon yapısı, uzaktan öğretimde benimsenen ilke, yaklaşım ve uygulamaları paydaşlarla paylaşımları önerilmektedir. Mevzuat bağlamında yerli ve yabancı uzaktan eğitim sistemlerin kullanımının kişisel verilerin korunması kanunuyla uyumlu bir şekilde yürütülmesi için bir yönlendirme yapılmasına ihtiyaç olduğu belirtilmiştir. Canlı dersler ve ders içi paylaşımların kişisel verilerin korunması ve fikri mülkiyet haklarına uygunluğunun sağlanması konusunda da açık rehberliğe yer verilmesi önerilmektedir

Açık Ders Malzemelerinin Yaygınlaştırılması

09

Açık Ders Malzemelerinin Yaygınlaştırılması

Açık ders malzemeler başlığında açık ders malzemelerinin geliştirilmesine yönelik teşvik mekanizmaları, açık ders malzemelerinin iyileştirilmesine yönelik stratejiler ve açık ders malzemelerinin akreditasyonuna yönelik öneriler öne çıkmaktadır. Burada ortaya çıkan hususlar özellikle YÖK dersleri platformu üzerinden ele alınarak dile getirilmiştir.

1- Açık Ders Malzemelerinin
Geliştirilmesine Yönelik Teşvik
Mekanizmaları

2- Açık Ders Malzemelerinin
İyileştirilmesine Yönelik Stratejiler

3- Açık Ders Malzemelerinin
Akreditasyonu

Uzaktan eğitim usul ve esaslar kapsamında YÖK'ün belirlediği usul ve esaslar çerçevesinin yeniden yapılandırılması gerektiği dile getirilmiştir. Özellikle mevcut usul ve esaslarda yer alan tanımların genişletilmesi ve her paydaşa yönelik tanımlamaların ve yeterliliklerin ayrıntılı olarak yapılması önerilmiştir. Özellikler süreçte görev alacak öğretim elemanlarının yeterliliklerinin (akademik, teknik, pedagojik) usul ve esaslarda net olarak tanımlanması üzerinde durulmuştur.

Açık Ders Malzemelerinin Yaygınlaştırılması

09

Açık ders malzemelerinin geliştirilmesine yönelik atama yükseltme kriterlerine eklenmesi, üniversitelerdeki en iyi derslerin açık derse dönüştürülmesi, proje desteğinin sağlanması ve etkili materyal geliştirmeye yönelik rehberlik yapılması konusunda teşvik mekanizmalarının yapılmıştır.

Açık ders malzemelerinin iyileştirilmesine yönelik stratejiler incelendiğinde kalitenin artırılması, pedagojik açıdan iyileştirilmesi ve farklı disiplinlerden içeriklerle çeşitlendirilerek EBA gibi merkezi bir yapılanmaya dönüştürülmesi önerilmektedir. Son olarak YÖK derslerin ve İHAK derslerinin akreditasyonu sağlanarak üniversitelerdeki müfredatlarına entegrasyonun sağlanması vurgulanmıştır.

1- Açık Ders Malzemelerinin Geliştirilmesine Yönelik Teşvik Mekanizmaları

- Atama yükseltme
- En iyi derslerin ADM'ye dönüştürülmesi
- Proje desteği
- Etkili materyal hazırlama eğitimleri

2- Açık Ders Malzemelerinin İyileştirilmesine Yönelik Stratejiler

- Materyal hazırlama ve değerlendirme kriterlerinin belirlenmesi
- Kullanılacak platformların kullanım ve kalite kriterlerinin belirlenmesi
- Açık ders malzemeleri oluşturulurken öğretimsel ve motivasyonel unsurlara yer verilmesi
- Açık ders havuzunda yer alan materyallerin çeşitlendirilmesi
- Merkezi yapılanma

3- Açık Ders Malzemelerinin Akreditasyonu

- YÖK derslerinin akreditasyonu
- İHAK kredilendirme
- İçeriklerin YÖK müfredatına entegrasyonunun sağlanması

Harmanlanmış Öğrenme Uygulamalarının Yaygınlaştırılması

Harmanlanmış Öğrenme Uygulamalarının Yaygınlaştırılması

Uzaktan eğitim kapsamında atılması gereken adımlar arasında harmanlanmış öğretim uygulamalarının yaygınlaştırılması öne çıkmıştır. Harmanlanmış öğretimin uygulanmasına yönelik politikaların geliştirilmesi bağlamında ifade edilen öneriler analiz edilerek aşağıda sunulmaktadır.

- 1- Harmanlanmış Öğretimin Uygulanmasına Yönelik Politikaların Geliştirilmesi**
- 2- Lisansüstü Derslerde Harmanlanmış Öğrenme**

Harmanlanmış Öğrenme Uygulamalarının Yaygınlaştırılması

10

1- Harmanlanmış Öğretimin Uygulanmasına Yönelik Politikaların Geliştirilmesi

- Öğretim elemanları için teşvik mekanizmaları (yükselme, atama, puan vb.) sunulması
- İmkanlar ölçüsünde belirli derslerin öğrenci tercihiye göre uzaktan eğitimle verilmesi
- Uzaktan eğitim teknolojileri ile desteklenen yüz yüze dersler ile harmanlanmış öğrenmeye geçişin kolaylaştırılması
- Uygulamalı derslerin sanal platformlarla desteklenmesi

2- Lisansüstü derslerde harmanlanmış öğrenme

- Lisansüstü eğitimde uzaktan eğitim ve harmanlanmış öğretimle yürütülen ders sayılarının artırılması

Uzaktan eğitimde harmanlanmış öğretimin uygulanmasına yönelik politikaların geliştirilmesi kapsamında teşvik

mekanizmalarının işe koşulması önerilerden biri olmuştur.

Özellikle öğretim elemanlarının harmanlanmış öğretimi benimsemeleri ve kullanmaları için teşvik edilmesi amacıyla yükselme ve atama kriterlerine dahil edilmesi dile getirilmiştir. Bunun yanı sıra belli derslerin öğrenci tercihiye göre uzaktan eğitim yoluyla yürütülmesi ya da yüz yüze derslerin uzaktan eğitim teknolojileri ile desteklenmesi yoluyla harmanlanmış öğretime geçişin kolaylaştırılmasının sağlanması da belirtilmiştir. Ayrıca dile getirilen hususlardan biri de lisansüstünde uzaktan eğitim ve harmanlanmış öğretimle yürütülen ders sayılarının artırılmasının gerekliliği dile getirilmiştir.

Acil Durum Eylem Planlarının Oluşturulması

11

Acil Durum Eylem Planlarının Oluşturulması

Pandemi veya deprem gibi kriz durumlarında öğretim kesintiye uğramadan uzaktan öğretim yoluyla sürdürülebilmesi amacıyla acil durum eylem planları kapsamında aşağıdaki kategoriler oluşturulmuştur.

- 1- Teknolojik altyapının işler tutulması
- 2- Acil durum koordinasyon planlaması
- 3- Materyal geliştirme ve paylaşım seferberliğı
- 4- Yüzyüze derslerin uzaktan eğitim imkanlarıyla desteklenmesi
- 5- Destek hizmetleri ve rehber hazırlıkları
- 6- Ölçme değerlendirme sistem arayışları

Uygulanacak acil durum eylem planları kapsamında uzaktan eğitimle ilgili sistemlerin teknolojik altyapısının entegre ve çalışır durumda olmasının yanı sıra kapasite artırım planlarının da yapılması gerektiğı dile getirilmiştir. Öte yandan, etkili bir koordinasyon için acil durum uzaktan eğitim komisyonu ve diğer ekiplerin tanımlanıp sorumluluklarının belirlenmesine dikkat çekilirken paydaşlarla iletişim yöntem ve kanallarının belirlenmesi gerektiğı değerlendirilmiştir..

Acil Durum Eylem Planlarının Oluşturulması

11

1- Teknolojik altyapının işler tutulması

- Uzaktan eğitimle ilgili sistemlerin entegre bir şekilde aktif tutulması
- Uzaktan eğitim sistemlerinin yeterliklerinin tespit edilmesi
- Uzaktan eğitim sistemlerinin kapasite artırımı planlarının oluşturulması

2- Acil durum koordinasyon planlaması

- Sistem kullanımlarının izlenmesiyle ilgili mekanizmaların geliştirilmesi
- Kriz anında görev alacak koordinasyon kurulunun görev dağılımlarının belirlenmesi
- Kriz anında kullanılacak iletişim yöntemlerinin belirlenmesi
- Kriz anında destek ekiplerinin görev dağılımlarının belirlenmesi

3- Materyal geliştirme ve paylaşım seferberliği

- Öğretim elemanlarının derslerde kullandığı dijital materyalleri sistem üzerinde paylaşımlarının teşvik edilmesi
- Öğretim elemanlarının derslerde kullandığı dijital materyalleri açık ders malzemesi havuzunda paylaşımlarının teşvik edilmesi
- Uygulamalı derslerin (atölye çalışmaları, laboratuvar dersleri vb.) video kayıtlarının oluşturulması ve paylaşılması

4- Yüzyüze derslerin uzaktan eğitim imkanlarıyla desteklenmesi

- Tüm derslerin uzaktan eğitim teknolojilerinden destek alınacak biçimde tasarlanması
- Ders tasarımlarında B planlarının oluşturulması

5- Destek hizmetleri ve rehber hazırlıkları

- Sistem kullanım kılavuzlarının ve destek rehberlerinin güncel tutulması
- Bölüm ve birim bazlı destek planlarının oluşturulması
- Tüm paydaşlara (öğreten, öğrenci, yönetici, idari personel, veli vb.) ulaşılabilecek ve bilgi akışı sağlanabilecek destek sistemleri oluşturulmalı ve tanıtılmalıdır.

6- Ölçme değerlendirme sistem arayışları

- Güvenli ölçme ve değerlendirme sistemleriyle ilgili çalışmaların yapılması

Öğretim elemanlarının tüm derslerde bir destek ortamı olarak uzaktan eğitim sistemlerinden yararlanmaları dile getirilirken ders tasarımlarında acil durumlar için B planlarını oluşturma konusunda yönlendirilmeleri gerektiğinin altı çizilmiştir. Son olarak, öğretim elemanlarının dersleri için materyal geliştirme ve açık bir şekilde paylaşımının teşvik edilmesi vurgulanırken uygulamalı derslerde deney ve atölye gibi çalışmaların video kayıtlarının alınması gerektiği söylenmiş ve açık ders malzemeleri havuzu altyapısının oluşturulması gerektiği belirtilmiştir.

2021